

К.е.н., доцент Дяків О.П.

К.е.н., доцент Прохоровська С.А.

Тернопільський національний економічний університет

Проблеми зайнятості молоді в інноваційній економіці

За сучасної нестійкої економічної ситуації проблеми зайнятості, обсягу і структури попиту на працю перебувають у постійній динаміці, потребуючи трансформації та застосування інноваційних рішень. Інноваційна зайнятість – це здатність окремої людини, кадрового потенціалу фірми, трудових ресурсів галузі та економічно активного населення території максимально швидко пристосовуватися до нових потреб економіки, зумовлених технологічними нововведеннями [3, с. 291].

Для окремих категорій зайнятих, у тому числі підприємців, праця є індивідуальним творчим виявом здібностей людини, яка набуває нових якостей: ініціативності, креативності та творчості. Сучасний технологічний прогрес і перехід економіки до інноваційного розвитку, передбачають найбільш ефективно застосування знань та умінь працівників із метою поліпшення способів використання технологій, а отже, отримання економічних результатів праці. Працедавець дедалі більше цінує не лише рівень освіченості, кваліфікації, досвід фахівця, а й його підприємливість, новаторські здібності, вміння працювати в команді. Інноваційній економіці з високою інформаційною та інтелектуальною «місткістю» властивий інноваційний тип зайнятості – гнучкий, динамічний, ефективний, що передбачає постійне оновлення, формування нового змісту, структури, видів, форм зайнятості та їхнє постійне оновлення, підвищення якості людського капіталу, реалізацію інтелектуального і творчого потенціалу населення у сфері праці[1, с. 255].

Найважливішою умовою реалізації інноваційної моделі зайнятості є фінансова стабільність, відновлення економічного зростання, збільшення ресурсів для інвестиційної активності та вирішення соціальних проблем. Перехід екстенсивної сфери праці до інноваційного типу зайнятості – завдання

надзвичайно складне і поки виявляється лише як певна тенденція. Враховуючи інтереси стратегічно важливих і водночас найменш захищених груп населення, держава не тільки вирішує проблему відтворення людських ресурсів, а й пришвидшує створення нового механізму праці, який дасть змогу терміново вирішити складні проблеми, яких зазнає економіка України.

Молодь є носієм інтелектуального потенціалу інформаційного суспільства; вона здебільшого має кваліфікацію, володіє відповідно до своїх психофізіологічних параметрів великими здібностями до праці, до креативного мислення та інноваційної діяльності. Молоді люди здатні швидше, ніж інші соціальні групи суспільства, оволодівати інноваційними професіями та спеціальностями, що є важливим у контексті вирішення окреслених країною завдань. Від молоді залежить спадкоємність історії та культури нашого народу, життя старших і відтворення наступних поколінь. Саме це дає змогу розглядати молодь як найважливіший соціальний стратегічний ресурс суспільства.

Зайнятість молоді в інноваційній економіці взаємопов'язана з підвищенням якості освіти, зростанням конкурентоспроможності робочої сили та її адаптацією до нових економічних умов, що потребує реформування не тільки робочих місць, а й структури освіти та системи професійної підготовки.

Особлива роль молоді у збереженні та розвитку нашого суспільства і вирішенні завдань побудови інноваційної економіки передбачає активну державну підтримку зростання її знань та їхньої апробації у різних сферах діяльності. Існує незбалансованість ринку освітніх послуг і ринку праці, що виявляється у невідповідності структури фахівців, які випускаються у структурі вакантних робочих місць. Очевидно, що на цьому позначаються прорахунки у визначенні перспективної потреби в кваліфікованих кадрах за професіями та спеціальностями. На думку Ю. Маршавіна, «...в нашій країні відсутнє якісне прогнозування параметрів попиту і пропозиції робочої сили у професійному розрізі. Це є однією із головних причин професійного дисбалансу між попитом і пропозицією на ринку праці, неможливості працевлаштування за фахом для значної кількості випускників навчальних закладів» [2, с. 258].

Варто зауважити, що молодіжний сегмент ринку праці здебільшого характеризується кількісною та якісною асиметричністю, що полягає в надлишковій пропозиції престижних високооплачуваних спеціальностей (бухгалтери, юристи, економісти і т.д.) і нестачі кваліфікованих фахівців із тих професій, виникнення яких зумовлено інноваційними процесами в суспільстві (інженери інформаційних служб, фахівці у сфері програмування продуктів, обладнання, технологій, управління складними інформаційними системами).

Розвиток інноваційної сфери в країні передбачає обмеження попиту на фахівців у сегменті матеріального виробництва і різке збільшення потреби в останніх в інформаційних галузях та професійних послуг. Ринкова затребуваність і зростаючий попит на висококваліфікованих фахівців сприятиме підвищенню якості освіти, підвищенню вартості людського капіталу в країні. Відповідно підвищиться суспільний статус системи освіти і науки. Висока якість людського капіталу забезпечить зростання доходів відповідних категорій висококваліфікованих фахівців з огляду на їхню незамінність або зменшення обсягу надходжень у тих, хто не має кваліфікації.

Література:

1. Дяків О. Сучасні особливості трансформації форм зайнятості в регіоні та перспективи їх розвитку / О. Дяків // – Соціально-трудові відносини: теорія і практика. – 2014. – Т. 1. – С. 252–259.
2. Маршавін Ю. М. Регулювання ринку праці України: теорія і практика системного підходу : моногр. – К. : Альтерпрес, 2011. – 396 с.
3. Хлівна І. В. Зайнятість населення в інноваційному просторі / І. Хлівна // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2013. – Вип. 6, Т. 1. – С. 290–296. – (Серія: Економічні науки).

